

آیا پیامبری از جنس جن داریم/ آیا رسول الله(ص) بر جنیان هم رسالت داشت

ای گروه انس و جن! آیا رسولانی از شما به سوی شما نفرستادم تا آیات الهی را برای شما بازگو کند؟ حال این سؤال مطرح می‌شود که کدامیک از پیامبران بر اجنه نیز رسالت داشته است؟

ویژگی‌های شخصیتی خاتم پیامبران
آیا پیامبری از جنس جن داریم/ آیا رسول الله(ص) بر جنیان هم رسالت داشت

خداوند متعال در آیات قرآن می‌فرماید: ای گروه انس و جن! آیا رسولانی از شما به سوی شما نفرستادم تا آیات الهی را برای شما بازگو کند؟ حال این سؤال مطرح می‌شود که کدامیک از پیامبران بر اجنه نیز رسالت داشته است؟

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، حجت‌الاسلام محمدصادق یوسفی مقدم، رئیس مرکز فرهنگ و معارف قرآن در بخش‌هایی از کتاب «بررسی اختصاصات پیامبر خاتم(ص) از نگاه قرآن» به بیان ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی پیامبر اعظم(ص) پرداخته است که گزیده‌ای از آن در ذیل می‌آید:

یکی از دیگر اختصاصاتی که برای پیامبر اکرم(ص) نقل شده است آن است که ایشان پیامبر جن و انس است و دیگر انبیا از چنین فضیلتی برخوردار نبوده‌اند.

آنها برای ادعای خود به آیاتی از قرآن استدلال کرده‌اند که ما به سه آیه آن اشاره می‌شود:

آیه یکم:

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا/فرقان 1

زوال ناپذیر و پربرکت است کسی که قرآن را بر بنده‌اش نازل کرد تا بیم دهنده جهانیان باشد.

ادعای یاد شده می‌تواند مبتنی بر این باشد که عالمیان شامل جن و انس می‌شود.

آیه دوم:

قُلْ أَوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا، يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرَكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا/جن 1-2

بگو: به من وحی شده است که جمعی از جن به سخنانم گوش فرا داده‌اند. سپس گفته‌اند: ما قرآن عجیبی شنیده‌ایم، که به راه راست هدایت می‌کند، پس ما به آن ایمان آورده‌ایم و هرگز کسی را شریک پروردگارمان قرار نمی‌دهیم.

این آیه به صراحت از ایمان جنیان به پیامبر خاتم(ص) سخن گفته است.

آیه سوم:

برخی نیز برای اثبات فضیلت یاد شده به آیه ذیل استدلال کرده‌اند:

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا/ اعراف 158

بگو: ای مردم، من فرستاده خدا به سوی همه شما هستم.

شاید مقصود نویسنده این است که کلمه «جَمِيعًا» به جن و انس دلالت دارد.

حال آنکه این آیه با ذکر کلمه «نَاس» شامل جن نمی‌شود و آنچه از عبارات مفسران نیز آورده است هیچ دلالتی بر مقصودش ندارد.

*** نقد فضیلت اختصاصی یاد شده

در اینجا چند مطلب باید مورد توجه قرار گیرد، تا روشن شود که آیا تنها پیامبر خاتم (ص) پیامبر جن و انس بوده است یا خیر؟

1- از آیات قرآن به دست می‌آید که خداوند چنانچه برای بشر پیامبرانی فرستاده است، برای جنیان نیز پیامبرانی از جنس آنها مبعوث کرده است:

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا / انعام 130

(در آن روز به آنها می‌گوید:) ای گروه جن و انس، آیا رسولانی از شما به سوی شما نیامدند که آیات مرا برایتان بازگو می‌کردند و شما را از ملاقات چنین روزی بیم می‌دادند؟

بسیاری از مفسران مانند طبری و ابن جوزی ادعا کرده‌اند که انبیا تنها از جنس انسان هستند. از نظر آنان به کارگیری کلمه «منکم» در آیه یاد شده از باب غلبه انس بر جن است، مانند اینکه کسی بگوید: نان و شیر خوردم، حال آنکه او نان خورده و شیر نوشیده است و چنانچه خداوند می‌فرماید: يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ؛ حال آنکه لؤلؤ تنها از آب شور پدید می‌آید نه آب شیرین.

در برابر، بسیاری دیگر از آنان، مانند شیخ طوسی، این نظر را تأیید کرده‌اند که خداوند برای جنیان، پیامبرانی از جنس خود آنها مبعوث کرده است و برخی مانند کلبی نیز بر این باورند که پیامبران از جنس جن برای جنیان مبعوث شده‌اند، ولی پیامبر خاتم (ص) برای جن و انس برانگیخته شده است. البته طبری و فیض کاشانی احادیثی نیز در تأیید آن ادعا آورده‌اند.

2. آیات قرآن، به تصریح دلالت دارند بر اینکه پیامبر خاتم (ص) چنانکه پیامبر انسان‌ها است، پیامبر جنیان نیز هست، چنانکه می‌فرماید:

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِينَ / احقاف 29

هنگامی که گروهی از جن را به سوی تو متوجه ساختیم که قرآن را بشوند، وقتی حضور یافتند به یکدیگر گفتند: «خاموش باشید و بشنوید» و هنگامی که پایان گرفت، به سوی قوم خود بازگشتند و آنها را بیم دادند.

يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُم مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ / احقاف 31

ای قوم ما، دعوت کننده الهی را اجابت کنید و به او ایمان آورید تا گناهانتان را ببخشد و شما را از عذابی دردناک پناه دهد.

همچنین آیات 1 و 2 سوره جن بر مطلب فوق دلالت دارد.

3. برخی از آیات دلالت دارد که جنیان به شریعت پیامبران دیگری مانند موسی نیز اعتقاد داشته‌اند، چنانچه می‌فرماید:

قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ

(جنیان) گفتند: ای قوم ما، ما کتابی را شنیدیم که بعد از موسی نازل شده، هماهنگ با نشانه‌های کتاب‌های پیش از آن، که به سوی حق و راه راست هدایت می‌کند.

انذار کنندگان جن برای هدایت قوم خویش به دین پیامبر خاتم و بهره آنان از قرآن، تصدیق قرآن نسبت به تورات را یاد آور شده‌اند و این سخن در صورتی درست است که جنیان به تورات معتقد باشند.

از این رو علامه طباطبایی(ره) می‌گوید:

این آیه دلالت دارد بر اینکه آن جنیان به موسی(ع) و کتاب او ایمان داشته‌اند.

همچنین «#حویزی» در تفسیر نور الثقلین روایاتی به ذیل آیه یاد شده آورده است، مبنی بر اینکه جنیان مورد نظر در این آیه یهودی، نصرانی، مجوس و ... بوده‌اند.

از آیات یاد شده استفاده می‌شود:

1. پیامبرانی از جنس جن برای جنیان فرستاده شده است.
2. پیامبر خاتم(ص) پیامبر جن و انس است.
3. پیامبرانی دیگر بوده‌اند که رسالتشان عمومیت داشته و جن و انس را شامل می‌شده است.